

УДК 32:316.66-026.15

Халілова-Чуваєва Ю.О., канд. політології,
доц.

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Донецьк, Україна,
e-mail: halilova@yandex.ru

ПОЛІТИЧНА КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Khalilova-Chuvaeva J.A.,
Cand. Sc. (Politology), Assoc. Prof.

Donetsk National University of Economics and
Trade named after Mykhayilo Tugan-Baranovsky,
Donetsk, Ukraine, e-mail: halilova@yandex.ru

POLITICAL CREATIVITY AS AN ASPECT OF SELF-IDENTITY

Мета. Дослідження поняття «політична креативність», її основних напрямків, ознак і проявів у сучасному глобалізованому інформаційному світі з точки зору самореалізації особистості.

Методика. Зроблено філософсько-методологічний аналіз основних форм розвитку політичної креативності в контексті соціальної креативності та політичної самоідентифікації особистості в умовах перманентної динаміки сучасного світу. Визначено ознаки та напрямки прояву політичної креативності в різних країнах і Україні.

Результати. Конструктивний політологічний аналіз основних напрямків розвитку політичної креативності, необхідності її активного формування та використання в процесі самореалізації особистості в нових історичних умовах. Глобалізована дійсність сучасності ставить до кожної людини інші політичні вимоги, ніж ті, якими було позначено останнє десятиліття ХХ століття. Сучасній людині для того, щоб встигнути зайняти і утримувати гідне місце в соціумі, необхідні, крім ґрунтовних знань, працьовитості, впевненості в собі, також оригінальність і самостійність мислення і дії, мобільність, відкритість до будь-якого діалогу, готовність до сприйняття нового досвіду, професійна, соціальна та політична креативність. Саме креативність, що вважалася раніше привілеєм виключно творчих професій, набуває особливої практичної значущості в усіх сферах людської взаємодії: у процесі виробництва, бізнесу, управлінні, освіті, вихованні, інших сферах соціального життя, економіки, політики та культури. Як показує практика економічно розвинених країн, особистість, що має досить високий рівень креативності, в будь-яких умовах, у тому числі, що особливо важливо, у кризових ситуаціях, які раптово виникають, значно швидше і успішніше реагує на власні потреби та потреби суспільства, включається в освоєння нових політичних реалій, створення принципово нових технологій сучасного буття та продуктів їх використання.

Наукова новизна. Доведено, що в стрімких змінах політичних полів, які фіксують домінують розвитку держав і суспільства в цілому, з'являються і зміцнюються нові політичні конструкти, розширюються і інтелектуалізуються міжнародні ринки праці і капіталу. Одночасно, завдяки поширенню інформаційних технологій, виникають різноманітні осередки нової культури, поступово, але неухильно демократизуються політичні платформи різних партій і рухів, упроваджуються унікальні, раніше невідомі суспільній практиці, соціально-психологічні постінформаційні моделі формування людської особистості. Встановлено, що прояви креативного мислення можуть мати різні наслідки (наприклад, проходження в парламент нових партій, завдяки їх політичній креативності, має як позитивні, так і негативні аспекти залежно від програмних цілей і шляхів їх реалізації).

Практична значущість. Практична значущість статті полягає в доказовому визнанні, що політична креативність є необхідною і вирішальною умовою повної економічної та політичної самореалізації особистості. Громадянину сучасної держави, що розвивається (а саме

такою є Україна), крім креативної професійної підготовки в інноваційному ключі, потрібен креативний підхід на особистісному рівні для прийняття та реалізації соціально і політично значущих рішень, у тому числі в нестандартних ситуаціях. Запропоновано деякі політичні напрямки та вказано засоби їх реалізації в політиці через використання різних аспектів прояву креативності особистості в сучасному політичному житті країн світу.

Ключові слова: креативність, політична креативність, особистість, самореалізація, комунікативна креативність, громадянське суспільство, глобалізація.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Ми живемо в динамічному світі, що дуже швидко змінюється. Ці зміни стосуються всіх сфер нашого буття: техніки, що нас оточує, політики, яку проводять держави, цінностей, на які орієнтуються люди. Наше життя стало безперервним процесом адаптації, і саме від адаптаційного потенціалу особистості значною мірою залежать її успіх та можливості самореалізації. Особливе місце серед сфер сучасного буття займає політика.

Особистість є безпосереднім суб'єктом політики, тому її ціннісні орієнтації, практичні інтереси, цілі, способи політичної самоідентифікації як об'єкта політичних дій є рушійним початком політичної активності націй, класів, партій, держави в цілому. Глобалізація стає умовою і передумовою масової переоцінки особистісного потенціалу індивідів, актуалізує та прискорює дослідження в цій сфері [1]. Оскільки особистість як представник конкретної соціальної групи, яка визначається за статусом, професією, соціальною значущістю, а також належністю до певної етнічної групи та схильністю до тієї чи іншої політичної партії, не тільки здатна, але й регулярно прагне здійснювати своє право саме на політичну самореалізацію, то вибір проблеми політичної креативності як політологічного дослідження не тільки актуальний, закономірний, але вкрай необхідний для успішного процвітання будь-якої демократичної держави.

Глибокого аналізу сутності політичної креативності як фундаменту політичної самоідентифікації та самореалізації особистості в умовах глобалізації в наукових дослідженнях практично немає. Причин тут декілька. Свого часу американський дослідник А. Маслоу стверджував, що тільки один відсоток населення розвинених країн прагне до самореалізації особистісного потенціалу за допомогою самоідентифікації [1]. Сьогодні ситуація докорінно змінилася. На світовій політичній арені все частіше з'являються особистості, які креативно протистоять традиційним політичним нормам. Їх дії не відповідають теоріям визнаних дослідників особистості, серед яких М. Хоркхаймер, С. Хантінгтон, Ф. Фукуяма, Г.-П. Мартін, Х. Шуманн та ін., які розглядають особистісний розвиток в аспекті соціальної перспективи в її не так особистісному, людському, скільки цивілізаційному вимірі. Насправді креативне розширення особистісного простору завдяки новітнім інформаційно-комунікаційним технологіям по-новому акцентує увагу на питанні самовизначення та ідентифікації особистості. У цей же час Інтернет пропонує індивіду різні компенсуючі стратегії для прояву соціальної креативності в цьому процесі. Прагнення до самоідентифікації та самореалізації якраз і змушує індивіда, що креативно діє, концентрувати свою увагу на тому, до чого він прагне і чого реально може досягти у своєму особистісному, громадському та політичному житті. Оскільки початок третього тисячоліття ознаменовано серією майже безперервних фінансових, економічних і політичних криз, наявність креативних особистостей стає важелем, здатним подолати більшість перешкод на шляху соціального прогресу. Е.П. Торренс і Т.М. Третяк вказують, що креативність визначається як здатність породжувати нові, оригінальні ідеї і, таким чином, ефективно вирішувати проблемні ситуації [2].

Політична креативність проявляється, насамперед, у створенні нової політичної реальності – нової в тому сенсі, що вона перевершує більш елементарні і первинні реальності, що існують у свідомості окремих учасників політичного процесу. Це нова полі-

тична реальність, оскільки вона накладається на більш конкретну реальність політичних бажань, ідеології, адміністративних механізмів, що вже є.

Метою статті є визначення основних напрямків політичної креативності особистості та способів її реалізації в сучасному житті.

Сьогодні на ринку праці, а отже, і в політиці представлено три покоління ХХ століття. Немає сумнівів, що два перших (покоління 1942-1962 рр. і 1963-1983 рр.) – у своїй основній масі – типові представники докомп'ютерного періоду з їх зашореністю та острахом будь-яких політичних і економічних змін. Дослідження покоління, народженого в 80-ті роки, яке формувалося в період укорінення глобалізації, розпаду радянської імперії та загрози всесвітнього тероризму, вказує на наявність якісно іншого підходу до сучасної дійсності. Це покоління являє собою приклад появи особистостей, які круто ламають життєві стереотипи попередників. Відкидаючи політичні догми батьків, вони ідентифікують себе з відкритим суспільством, демонструють гостру зацікавленість у креативному підході до успішного розв'язання економічних загроз і викликів глобалізації. Шукаючи власне місце в житті, це креативне покоління реалізує свої потреби в економіці, політиці, особистісній діяльності, де вона само виражає себе, насамперед, за допомогою необмеженої комунікативної креативності. Нинішніх тридцятирічних нерідко умовно іменують інтернет-спільнотою, яка спілкується за допомогою Facebook. Ця вікова група вже дала світу безліч креативних, більше ніж успішних бізнесменів. На думку дослідників, поколінню Facebook належить не тільки сьогодні, а й майбутнє, а його голосом сьогодні є люди типу американського бізнесмена Марка Цукерберга [3], названого журналом «Тайм» людиною року «за об'єднання між собою понад півмільярда людей, створення нової системи обміну інформацією і просто за те, що він змінив наше життя» [3]. Необхідність розвивати власний творчий потенціал, як і вміння застосовувати його, приймаючи потрібні рішення в потрібний час і тут же реалізуючи їх, не тільки усвідомлюється «поколінням Facebook», але поступово перетворюється на природну необхідність для кожної окремої особистості, яка прагне до повноцінного задоволення запитів як особистісного, так і суспільно-політичного, матеріально-культурного та морально-естетичного буття.

Сьогодні можна скрізь спостерігати яскраво виражене прагнення певної частини молоді, відкинувши традиційні підходи до життя, широко використовувати як інтелектуальну і соціальну, так і політичну креативність. Це підтверджує той факт, що соціальна і науково-практична актуальність цієї статті зумовлена, з одного боку, непростотою соціально-політичною ситуацією, що склалася в сучасному глобалізованому світі, у тому числі в Україні, з іншого, соціальною готовністю креативно налаштованих громадян дати гідну практичну відповідь на соціально-політичні, економічні, екологічні та інші виклики сучасності.

Систематично або періодично виконуючи певну політичну роль (наприклад, виборця, парламентаря, члена політичної партії чи громадського руху, рядового спостерігача), індивід як суб'єкт політики явно чи приховано демонструє повну або часткову автономність політичних суджень і політичну активність, тобто реалізує свій політичний потенціал. Якщо ж індивід виявляє байдужість і абсолютну відсутність практичного інтересу до політичних подій будь-якого масштабу, його соціальна креативність дорівнює нулю. Співвідношення зазначених підходів індивіда до поточної політики дозволяє визначити ступінь готовності суспільства підтримувати та розвивати соціальну креативність особистості. На перший погляд, у ХХІ столітті шляхи політичної самореалізації особистості у взаємовідносинах конкретної людини і держави, стосовно особистості, до динаміки сучасної політики залишаються незмінними і продовжують існувати в рамках патерналістської традиції. Саме на цьому припушенні будують свою політику консервативні партії в будь-якій сучасній державі. Насправді ера інформаційних техно-

логій та всепланетної комунікації не тільки усуває залишки патерналістського підходу, але закликає індивіда до активної цілеспрямованої дії саме в політиці.

Ідею політичної креативності як необхідної і вирішальної умови повної і безумовної економічної та політичної самореалізації особистості небезуспішно просуває саме покоління сучасних 20-30-річних громадян у всьому світі. Їх діяльність знаменує початок активного втручання в політику, за якого масам пропонуються якісно інші політичні платформи, основані на можливостях новітньої міжособистісної соціально орієнтованої комунікації, перш за все Інтернету. В результаті світ зіткнувся з несподіваним виникненням ситуації, коли на економічному, а потім і політичному просторі стали безперервно з'являтися креативні особистості не тільки внутрішньодержавного, але навіть глобального масштабу. Їх дії мають яскраво виражену конструктивність, динамічність, сьогочасну результативність. Нові політики не обіцяють народу райдужні політичні перспективи у віддаленому майбутньому, вони прагнуть дати їх сьогодні. Такий підхід до політики демонструє аксіологічну значущість соціального креативу, що не має історичних аналогів. При цьому однією з головних сфер самореалізації нових політиків, успішного прояву їх креативу, політичної ініціативи і політичної волі є власне внутрішньодержавна політика, перш за все, та її сторона, яка спрямована на розвиток і зміцнення громадянського суспільства. Інший важливий аспект появи креативних особистостей на політичній арені – це їх прагнення до створення на базі нових комунікаційних можливостей нестандартних політичних об'єднань, програми яких мають привабливість через якісно інший політичний зміст. Одним з яскравих прикладів політичного креативу в дії може бути стрімка заява про себе як нову політичну силу Партії піратів Німеччини (Piratenpartei Deutschland) [4]. Епатуючи вже своєю назвою, Партія піратів буквально увірвалася на політичний Олімп у самому центрі Європи. Політична позиція цієї партії, недостатньо чітка на наш погляд, відразу завоювала уми багатьох виборців різного віку в цілком благополучній соціально орієнтованій демократичній країні. Соціальна креативність Piratenpartei Deutschland, творцями якої є переважно молодь постіндустріального (інформаційного) суспільства, позначена в її програмних цілях, серед яких «сприяння вільному поширенню знань і вільної культури, реформування законів про авторське право, боротьба за збереження громадянських прав і свобод в Інтернеті, у тому числі протидія електронному стеженню і цензурі, а завдяки новим технічним можливостям, створення «прозорої», з чітко окресленими дійсно демократичними кордонами, некорумпованої держави, яка служить народу, а не самій собі» [5]. Про привабливість таких ідей свідчить те, що протягом декількох років аналогічні політичні партії з'явилися і досить успішно функціонують не тільки в європейських державах (Бельгія, Польща, Швеція, Австрія та ін.), а також на американському континенті, в Азії, Африці і Океанії. У 2006 р. було створено, а в 2009 р. офіційно зареєстровано як міжнародну неурядову організацію (NGO) Інтернаціонал піратських партій (англ. Pirate Parties International – PPI). Він є провідною політичною організацією міжнародного руху піратських партій як нової геополітичної сили, здатної здійснювати реформи глобального характеру. Створення NGO – яскраве свідчення того, що креативні національні рухи різних країн поступово зближуються, перетворюючись на потужну міжнародну силу, яка з часом зможе впливати на національні уряди як розвинених, так і країн, що розвиваються. Традиційно пануючій політичній еліті прийшла пора визнати, що глобалізація, яка спричиняє хвилю економічних криз, одночасно раз за разом викликає політичні кризи, в умовах яких розчарований електорат просто змушений звертатися зі своїми потребами до нових політичних гравців. У Німеччині, наприклад, навіть консервативні політики вважали за краще не ігнорувати успіх нової партії, вважаючи її дії гідними уваги та ретельного аналізу, і одночасно небезуспішно зайнялися чищенням власних «авгієвих стаєнь» [4]. Несподіваний успіх Партії піратів у Німеччині

дав поживу для роздумів багатьом політичним об'єднанням у європейських країнах, особливо урахувавши те, що представники Партії піратів ФРН вже представлені в третині земельних урядів, а популярність їх продовжує стрімко зростати [4]. Аналогом креативної партії в Україні з дещо іншим і більш широким спектром політичних цілей є партія УДАР (Український Демократичний Альянс за Реформи). Класичну проблему – поставити державу на службу народові – УДАР намагається здійснити шляхом зміни характеру взаємовідносин людини і держави за допомогою зміни ціннісних орієнтирів суспільства, зміни методології та філософії державного управління [6].

Успіх нових партій, що досягається ними в ході виборчих кампаній, – явне свідчення зростання протестних настроїв у всьому світі і доказ того, що відсутність креативу в економічній і соціальній політиці правлячих коаліцій неухильно призводить до втрати їх привабливості в очах народу. Якщо процес створення креативно орієнтованих партій триватиме, що очевидно, то його політичним підсумком стане зміцнення і розвиток громадянського суспільства та політичної свідомості громадян у більшості європейських країн завдяки використанню, насамперед, інформаційно-комунікаційних технологій. У свою чергу, подальший розвиток демократичних традицій сприятиме появі все більшої кількості креативних політичних гравців, завдяки яким сама демократія отримає шанс придбати нові форми, трансформуючи політичний простір держав, які обрали демократичну форму правління та забезпечуючи необхідні умови для політичної ідентифікації і самореалізації особистості. Так, кінцевою метою української партії УДАР є побудова справді соціально-ринкової економіки, де кожна людина буде мати рівні умови і можливості для самореалізації та використання власного креативного потенціалу [7]. Слід, однак, зауважити, що проходження в парламент нових партій, завдяки їх політичній креативності, має як позитивні, так і негативні аспекти залежно від програмних цілей та шляхів їх реалізації. Тим більше, що їх політичний успіх на тлі суперечливого світового демократичного розвитку не потребує особливих доказів через такі обставини. Усі нові політичні рухи рівною мірою використовують комунікативні можливості креативності в рамках Інтернету, інших інформаційних засобів впливу на величезні аудиторії. Саме це дозволяє новим політичним акторам не тільки використовувати інформаційні технології заради зміцнення демократії, але нерідко служить прямо протилежній меті – широкому спілкуванню терористів заради терористичних, провокаційних, дестабілізуючих заходів і розв'язанню інформаційних воєн.

Глобалізована дійсність швидкоплинної сучасності ставить до кожної людини інші політичні вимоги, ніж ті, якими було позначено, наприклад, останнє десятиліття руйнівного-творчого ХХ століття. Стрімко змінюється характер політичних полів, які фіксують домінують розвитку держав і суспільства в цілому, радикально перетворюється економічна платформа суспільного життя, конструктивно і безперервно змінюють свій рух фінансові потоки, з'являються і зміцнюються нові економічні конструкти, розширюються й інтелектуалізуються міжнародні ринки праці і капіталу. Одночасно, завдяки поширенню інформаційних технологій, виникають різноманітні осередки нової культури, поступово, але неухильно демократизуються політичні платформи різних партій і рухів, упроваджуються унікальні, раніше невідомі суспільній практиці, соціально-психологічні постінформаційні моделі формування людської особистості. Сучасній людині для того, щоб встигнути зайняти і утримувати гідне місце в соціумі, необхідні, крім великих знань, працьовитості, впевненості в собі, також оригінальність і самостійність мислення і дії, мобільність, відкритість до будь-якого діалогу, готовність до сприйняття нового досвіду, професійна та соціальна креативність. Саме креативність, що вважалася раніше привілеєм виключно творчих професій, набуває особливої практичної значущості в усіх сферах людської взаємодії: у процесі виробництва, бізнесі, управлінні, освіті, вихованні, інших сферах соціального життя, економіки, політики та культури. Непе-

редбачуваний рух людства інформаційно-технологічним шляхом заради забезпечення подальшого прогресу в абсолютній більшості сфер людського життя вимагає до себе креативного підходу не тільки в сфері виробництва. Барвистий за своєю кольоровою різноманітністю спектр політичних полів будь-якої держави не може існувати без креативної підтримки з боку різних груп населення, складових електорального базису кожної партії чи об'єднання. Найвідоміший американський психолог-практик Гаррі Алдер, визнаний фахівець з нейролінгвістичного програмування, небезпідставно стверджував, що «креативність – унікальний стан людського розуму – стане в першій половині двадцять першого сторіччя тим ресурсом, від "критичної маси" якого залежатиме все» [8]. Саме нестандартно жорстка в своїх потребах динаміка глобалізованого буття, без якої неможлива будь-яка подальша ефективна діяльність, а отже, прогрес суспільства в цілому, зажадає від людської спільноти знаходження, формування, виховання та культивування особистостей, що мають високий рівень креативності в різних сферах. Як показує практика економічно розвинених країн, особистість, що має досить високий рівень креативності, у будь-яких умовах, у тому числі, що особливо важливо, у кризових ситуаціях, що раптово виникають, значно швидше і успішніше реагує на власні потреби та потреби ринку, здійснюючи освоєння нових політичних реалій, створення принципово нових технологій і продуктів їх використання.

Висновки. Оскільки політика перестала бути справою лише професійних політиків, вона стає особистою справою і турботою будь-якої особистості, чия соціальна креативність спрямована на утвердження громадянського суспільства задля підвищення як персонального, так і суспільного добробуту.

Громадянину сучасної держави, що розвивається, крім креативної професійної підготовки в інноваційному ключі, потрібен креативний підхід на особистісному рівні саме для прийняття та реалізації соціально і політично значущих рішень, у тому числі в нестандартних ситуаціях (соціальна практика показує, що таких стає все більше), на загальному рівні інтелектуально і практично значущої прямої міжособистісної комунікації в її політичному прояві. Креативна особистість ідентифікує себе не з традиційними політичними структурами або їх політичною елітою. Лінія розлому в її сприйнятті політики проходить через такі больові точки сучасного суспільства: соціальна креативність як альтернатива соціальному песимізму, необмежена доступність інформаційно-комунікаційних технологій, прагматизм у реалізації власного креативу. «Ми діяли, діємо і будемо діяти в рамках закону», – сказав один з учасників автотайманду у Києві й додав, – «автотаймандан має багато креативних ідей, які завжди в межах закону» [9].

Вже сама ідея креативності актуалізує проблеми політичних цінностей, по-новому оцінює їх роль у формуванні політичної стратегії і цілей держави, а тому потребує подальших серйозних досліджень.

Список літератури / References:

1. Маслоу А.Г. Мотивация и личность / А.Г. Маслоу; пер. с англ. – СПб.: Евразия, 1999. – 478 с.
Maslou, A.G. (1999), *Motivatsiya i lichnost* [Motivation and Personality], Translated from engl., Yevraziya, St.-Petersburg, Russia.
2. Гергель Є.Л. Креативність як проблема творчості / Є.Л. Гергель // Вісник Харківського університету. – 1999. – № 460. – С. 29-33.
Herhel, Ye.L. (1999), "Creativity as creative problem", *Visnyk Kharkivskoho universytetu*, no. 460, pp. 29-33.
3. Соловьев В. Персона года: почему Марк, а не Джулиан [Электронный ресурс] // Америка. – № 51 (766). – Режим доступа: <www.russian-bazaar.com/ru/content/18451>.

- Solovyev, V. "Person of the year: Why Mark, and not Julian", *Amerika*, no. 51 (766), available at: www.russian-bazaar.com/ru/content/18451.
4. Клименюк Н. Пираты взяли Берлин [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.snob.ru/go-to-comment/396664.
Klimeniuk, N. "Pirates took Berlin", available at: www.snob.ru/go-to-comment/396664.
  5. Партия Пиратов Германии. Песни о главном [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://rus.ruvr.ru/2012_11_28/Partija-piratov-Germanii-Pesni-o-glavnom.
"Pirate Party of Germany. Songs about the main", available at: http://rus.ruvr.ru/2012_11_28/Partija-piratov-Germanii-Pesni-o-glavnom.
  6. Программа партии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://klichko.org/ua/about/programma/preambula>.
"Party program", available at: <http://klichko.org/ua/about/programma/preambula>.
  7. Кличко презентував послам план дій своєї партії у Раді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.obozrevatel.com/tag/udar.htm.
"Klitschko presented Ambassadors plan their party in the Rada", available at: www.obozrevatel.com/tag/udar.htm.
  8. Баранов Н.А. Глобализация в свете гуманистической теории личности / Н.А. Баранов // Геополитическая доктрина России: реалии и проблемы выбора: матер. науч. конф., 2004, 5-6 марта, г. Санкт-Петербург. – СПб.: БГТУ, 2004. – С. 203-205.
Baranov, N.A. (2004), "Globalization in the light of humanistic theories of personality", *Proceedings of Sci. Conf. "Geopolitical doctrine of Russia: realities and problems of choices"*, St.-Petersburg, March 5-6, 2004, BGTU, St.-Petersburg, Russia.
  9. Активісти Автомайдану заявляють про нові креативні ідеї проведення акцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/politika/aktivisti-avtomaydanu-zayavlyayut-pro-novi-kreativni-ideyi-provedennya-akciy-329993.html>.
"Activists of Avtomaydan claim new creative ideas special offers", available at: <http://tsn.ua/politika/aktivisti-avtomaydanu-zayavlyayut-pro-novi-kreativni-ideyi-provedennya-akciy-329993.html>

Цель. Исследование понятия «политическая креативность», ее основных направлений, признаков и проявлений в современном глобализированном информационном мире с точки зрения самореализации личности.

Методика. Проведен философско-методологический анализ основных форм развития политической креативности в контексте социальной креативности и политической самоидентификации личности в условиях перманентной динамики современного мира. Выделены признаки и направления реализации политической креативности в разных странах и Украине.

Результаты. Конструктивный политологический анализ основных направлений развития политической креативности, необходимости ее активного формирования и использования в процессе самореализации личности в новых исторических условиях. Глобализированная действительность современности предъявляет к каждому человеку другие политические требования, по сравнению с теми, которыми были отмечены последнее десятилетие XX века. Современному человеку для того, чтобы успеть занять и удерживать достойное место в социуме, необходимы, кроме глубоких знаний, трудолюбия, уверенности в себе, также оригинальность и самостоятельность мышления и действия, мобильность, открытость к любому диалогу, готовность к восприятию нового опыта, профессиональная, социальная и политическая креативность. Именно креативность, считавшаяся ранее привилегией исключительно творческих профессий, приобретает особую практическую значимость во всех сферах человеческого взаимодействия: в процессе производства, бизнесе, управлении, образовании, воспитании, других областях социальной жизни, экономики, политики и культуры. Как показывает практика экономически развитых стран, личность, обладающая достаточно высоким уровнем креативности, в любых условиях, в том числе, что особенно важно, во внезапно возникающих кризисных ситуациях, значительно быстрее и успешнее реагирует на собственные нуж-

ды и потребности общества, включается в освоение новых политических реалий, создание принципиально новых технологий современного бытия и продуктов их использования.

Научная новизна. Доказано, что в стремительных изменениях политических полей, которые фиксируют доминанту развития государств и общества в целом, появляются и укрепляются новые политические конструкты, расширяются и интеллектуализируются международные рынки труда и капитала. Одновременно, благодаря распространению информационных технологий, возникают разнообразные очаги новой культуры, постепенно, но неуклонно демократизируются политические платформы различных партий и движений, внедряются уникальные, ранее неизвестные общественной практике, социально-психологические постинформационные модели формирования человеческой личности. Установлено, что проявления креативного мышления могут иметь различные последствия (например, прохождение в парламент новых партий, благодаря их политической креативности, имеет как положительные, так и отрицательные аспекты в зависимости от программных целей и путей их реализации).

Практическая значимость. Практическая значимость статьи заключается в доказательном признании, что политическая креативность является необходимым и решающим условием полной экономической и политической самореализации личности. Гражданину современного развивающегося государства (а именно таковой является Украина), кроме креативной профессиональной подготовки в инновационном ключе, нужен креативный подход на личностном уровне для принятия и реализации социально и политически значимых решений, в том числе в нестандартных ситуациях. Предложены некоторые политические направления и указаны способы их реализации в политике через использование различных аспектов проявления креативности личности в современной политической жизни стран мира.

Ключевые слова: креативность, политическая креативность, личность, самореализация, коммуникативная креативность, гражданское общество, глобализация.

Purpose. Study the concept of political creativity, its main focus, signs and displays in the globalized information today's world in terms of personal self-realization.

Methodology. Philosophical and methodological analysis of the main forms of political creativity in the context of social creativity and political identity of the individual in permanent dynamics of the modern world. Highlight signs and directions of realization of political creativity in different countries and in Ukraine .

Findings. Constructive political analysis of the main directions of political creativity, the need of its active development and use in the process of self-identity in the new historical conditions. Globalized reality of modern time makes every person other policy requirements than those which have marked the last decade of the twentieth century. Modern man in order to have time to take and hold a worthy place in society, in addition to deep knowledge, hard work, self-confidence, also originality and independence of thought and action, mobility, open to any dialogue, willing to have a new experience, professional, social and political creativity. It is creativity that is still considered a privilege only for artists, is of particular practical importance in every sphere of human interaction: in the production process, in business, in government, in education, other areas of social life, the economy, politics and culture. Practice shows that in the developed countries, person that has a sufficiently high level of creativity, in any circumstances, including, most important, the suddenly emerging crisis situations, more quickly and more effectively respond to their needs and the needs of society, is included in development of new political realities, the creation of innovative technology and modern life of the products they use.

Originality. It is proved that in rapidly changing political fields that capture the dominant of the state and society as a whole appear stronger new political constructs and intellectualizing expanding international markets of labor and capital. At the same time, thanks to the spread of information technology appeared the variety of new cell culture, gradually, but steadily, become more democratic political platforms of various political parties and movements, introducing unique, previously unknown social practice, social - psychological postinformatization model of human personality. It is set that expression of creative thinking can have different effects, such as the passage in parliament of new parties, through their political creativity, has both positive and negative aspects, depending of the program goals and ways to implement them.

Practical value. *The practical significance of the issue is provable recognition that political creativity is a necessary and crucial condition for full economic and political self-identity. A citizen of the modern state, which develops (as it is the Ukraine), except the creative professional training in innovative keys, take a creative approach on a personal level for the adoption and implementation of socially and politically significant decisions, including those in unusual situations. Certain political directions and means to implement them in politics through the use of various aspects of the manifestation of the creativity of the individual in contemporary political life of countries are given.*

Key words: *creativity, political creativity, personality, self-realization, communicative creativity, civil society, globalization.*

Рекомендовано до публікації д-ром філос. наук
Нікітіним Л.М. Дата надходження рукопису
16.12.2013 р.